

DZIAŁANIA PAŃSTW GRUPY WYSZEHRADZKIEJ NA RZECZ IRAKU I KURDÓW, W OBLICZU KONFLIKTU Z TZW. PAŃSTWEM ISLAMSKIM W LATACH 2014-2017

Łukasz Kobierski

27 GRUDNIA 2019

Źródło:

- Cz.1. Słowacja <http://ine.org.pl/dzialania-panstw-grupywyszehradzkiej-na-rzecz-iraku-i-kurdow-w-obliczu-konfliktu-ztw-panstwem-islamskim-w-latach-2014-2017-cz-1-slowacja/>
- Cz. 2. Czechy <http://ine.org.pl/dzialania-panstw-grupywyszehradzkiej-na-rzecz-iraku-i-kurdow-w-obliczu-konfliktu-ztw-panstwem-islamskim-w-latach-2014-2017-cz-2-czechy/>
- Cz. 3. Węgry <http://ine.org.pl/dzialania-panstw-grupywyszehradzkiej-na-rzecz-iraku-i-kurdow-w-obliczu-konfliktu-ztw-panstwem-islamskim-w-latach-2014-2017-cz-3-wegry/>
- Cz. 4. Polska <http://ine.org.pl/dzialania-panstw-grupywyszehradzkiej-na-rzecz-iraku-i-kurdow-w-obliczu-konfliktu-ztw-panstwem-islamskim-w-latach-2014-2017-cz-4-polska>

Cz. 1 SŁOWACJA

Słowacja nie ma tak rozbudowanych sieci placówek dyplomatycznych na Bliskim Wschodzie w porównaniu do reszty państw Grupy Wyszehradzkiej. Warto jednak odnotować, że w Kurdystanie irackim, znajduje się konsulat honorowy Słowacji[1]. Ambasady Słowacji znajdują się w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, Turcji, Libanie, Egipcie, Kuwejcie, Iranie i Izraelu. Słowacja nie posiada swojej placówki dyplomatycznej w Iraku[2].

Od początku konfliktu z tzw. Państwem Islamskim, stanowisko o wysłaniu wojska do Iraku i Syrii było jasne. Rzeczniczka Ministerstwa Obrony Słowacji, Martina Ballekova w październiku 2014 r. zadeklarowała, że Słowacja nie wyśle swoich żołnierzy do walki z tzw. Państwem Islamskim. Miesiąc wcześniej minister spraw zagranicznych Słowacji, Miroslav Lajčák, oznajmił, że być może zapewni szkolenia dla wojska irackiego i Kurdów[3].

Władze w Bratysławie wspierały humanitarnie Irak. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Słowacji zapowiedziało, przekazanie 20 tys. euro dla Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji, które miały być wykorzystane do działań w kurdyjskiej części Iraku[4].

W marcu 2015 r. minister obrony narodowej Martin Glváč oświadczył, że przygotowano listę rzeczy, które mogą zostać wysłane do Iraku. Zaoferowano także szkolenia dla saperów irackich w Słowacji. Jednak rząd Iraku nie odpowiedział na tę ofertę[5]. W tym samym roku doszło także do spotkania Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych i Europejskich Republiki Słowackiej, Igora Slobodníka z ambasadorem Republiki Iraku w Słowacji, Mohamedem Hakimem Abd Alim Hamzą Al-Rubaieem. Podczas rozmów partnerzy zgodzili się, że priorytetem relacji słowacko-irackich powinno być poszukiwanie sposobów przyczynienia się do wzrostu wymiany handlowej, która obecnie nie odzwierciedla jej faktycznego potencjału, mimo długotrwałych przyjaznych stosunków między tymi dwoma krajami. Omówiono też decyzję rządu słowackiego, o zamknięciu ich biura przedstawicielstwa w Bagdadzie z dniem 31 sierpnia tego roku[6].

Podczas Global Security Forum 2015 w Słowacji, minister spraw zagranicznych tego państwa, Miroslav Lajčák, spotkał się ze swoim odpowiednikiem KRG, Falahem Mustafą. Słowacki przedstawiciel pokazał swoją gotowość do podzielenia się doświadczeniami niezależnego, demokratycznego państwa oraz rozpadu Czechosłowacji[7]. „Wsparcie” to można uznać za bardziej typowe dla grzeczności dyplomatycznej niż

realnej pomocy. Z drugiej jednak strony, przedstawiciele Kurdystanu Irackiego w swoich wypowiedziach wspominają, że model podziału Czechosłowacji jest rozważany w zastosowaniu do Iraku[8]. Do kolejnego spotkania również na Global Security Forum, doszło w 2017 roku[9].

W grudniu 2015 r. Słowacja przyjęła 149 chrześcijan (25 rodzin) z północnego Iraku[10]. Warto też dodać o wsparciu projektów humanitarnych przez Konferencję Biskupów Słowackich, Archidiecezji Bratysławskiej i Słowackiego Caritasu. Projekty mają na celu wspieranie studentów, którzy musieli uciekać z terenów podbitych przez PI, odwierty wody pitnej dla uchodźców wewnętrznych, finansowanie kliniki w Erbilu[11].

Aktywność wojskowa miała zacząć się dopiero w 2018 roku. Podczas spotkania szefów państw NATO w Brukseli, zarówno prezydent jak i minister obrony Słowacji zapowiedzieli wysłanie do Iraku, do 47 żołnierzy w celu misji szkoleniowej dla, sił irackich[12].

Słowacja nie należy, do bardzo aktywnych państw Grupy Wyszehradzkiej we wsparciu dla Iraku i Kurdów. Nie jest to zaskakujące, ponieważ Bliski Wschód, nie jest dla nich kluczowym regionem. Od początku konfliktu z tzw. PI, zapewniała głównie wsparcie humanitarne i dyplomatyczne. Perspektywa zmieniła się wraz z osłabieniem terrorystów. Wtedy też, na kolejny rok zaplanowano wysłanie żołnierzy w ramach misji szkoleniowych. Innym powodem mogłoby być, pokazanie się jako dobry sojusznik w NATO. Należy pamiętać, że USA jest znaczącym partnerem w zakresie bezpieczeństwa militarnego, a USA jest najważniejszym ogniwem NATO[13]. Mimo to, nie powinniśmy się spodziewać, większego zaangażowania na arenie bliskowschodniej, przez słowacki rząd.

[1] HONORARY CONSULATE OF THE REPUBLIC OF SLOVAKIA, www.dfr.gov.krd/p/p.aspx?p=129&l=12&s=020100&r=363,

[2] Strona MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH SŁOWACJI, www.mzv.sk/web/en/ministry/slovak_diplomatic_missions/slovak_envoys, (dostęp 18.06.2016)

[3] LAJCAK LAST MONTH INDICATED THAT SLOVAKIA MAY PROVIDE TRAINING TO THE IRAQI MILITARY AND KURDS, 9.10.2014, www.neurope.eu/article/slovakia-not-send-soldiers-fight-against-islamic-state/, (dostęp 18.06.2016)

[4] L. Rousek, SLOVAKIA LAUNCHES AID FOR DISPLACED CIVILIANS IN NORTHERN IRAQ, www.blogs.wsj.com/emergingeurope/2014/08/14/slovakia-launches-aid-for-displaced-civilians-in-northern-iraq/

- [5] *SLOVAKIA TO SEND AMMUNITION TO IRAQ FOR FIGHTING ISLAMIC STATE*, www.spectator.sme.sk/c/20056506/slovakia-to-send-ammunition-to-iraq-for-fighting-islamic-state.html
- [6] *SLOVAKIA WANTS TO CONTINUE INTENSIFYING RELATIONS WITH IRAQ*, https://www.mzv.sk/web/en/ministry/state_secretary/activities/-/asset_publisher/i8X6FEhysFI5/content/slovakia-wants-to-continue-intensifying-relations-with-iraq/10182
- [7] *WIZYTA MINISTRA FALAHA MUSTAFY NA SŁOWACJI*, www.poland.gov.krd/minister-mustafa-concludes-three-day-visit-to-slovakia/
- [8] *MASROUR BARZANI: WE SHOULD CONSIDER CZECH, SLOVAKIA MODEL OF SEPARATION*, www.rudaw.net/english/kurdistan/140420162
- [9] *HEAD OF DFR AND SLOVAK MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS DISCUSS THE CURRENT SITUATION IN THE REGION* <https://dfr.gov.krd/a/d.aspx?l=12&a=46902>
- [10] *CHRISTIAN REFUGEES FROM IRAQ ARRIVE IN SLOVAKIA*, www.spectator.sme.sk/c/20066657/group-of-assyrian-christians-from-iraq-arrives-in-slovakia.html
- [11] *NÁVŠTEVA HUMANITÁRNYCH PROJEKTOV V IRACKOM KURDISTANE*, <https://www.charita.sk/navsteva-humanitarnych-projektov-v-irackom-kurdistane/>
- [12] Slovensko spojencom deklarovalo plnenie záväzkov a ponúklo aj nové príspevky, <https://www.mod.gov.sk/39799-en/slovensko-spojencom-deklarovalo-plnenie-zavazkov-a-ponuklo-aj-nove-prispevky/>
- [13] Ł. Ogrodnik, *STOSUNKI SŁOWACJI ZE STANAMI ZJEDNOCZONYMI*, https://www.pism.pl/publikacje/Stosunki_Slowacji_ze_Stanami_Zjednoczonymi

Cz. 2 Czechy

Rok 2014

Z wszystkich państw Grupy Wyszehradzkiej, Czechy okazują się liderem wsparcia dla Iraku i Kurdów w walce z tzw. Państwem Islamskim. W roku 2014 rząd Czech, zaplanował wysłać 10 mln sztuk amunicji do AK-47, osiem milionów naboju do karabinów maszynowych, ponad 5 tys. pocisków przeciwpancernych do granatnika RPG-7 oraz 5 tys. granatów[1]. We wrześniu 2014 r. Czesi dostarczyli przy współpracy z Kanadyjczykami, łącznie 500 ton sprzętu, w tym amunicję, granaty ręczne i broń przeciwpancerną, które miały trafić do Kurdów irackich[2]. W grudniu 2014 roku, Czechy przy współpracy z Amerykanami, wysłały do Iraku ponad 5 tys. pocisków przeciwpancernych. Trafiły one bezpośrednio od Irbilu[3].

We wrześniu 2014 r. z wizytą do Czech przybył Minister Spraw Wewnętrznych KRG (Regionalny Rząd Kurdystanu) Karim Sinjari i spotkał się m.in. ze swoim czeskim odpowiednikiem Milanem Chovanecem. Czeski przedstawiciel zapewnił o dalszej pomocy dla Kurdów w wojnie z terrorystami, oraz możliwości szkoleń dla pracowników ochrony Kurdystanu irackiego w zakresie wykrywania i rozbijania ładunków wybuchowych. Doszło też do rozmowy z wiceministrem obrony Tomasem Kuchtą, które dotyczyły wzmocnienia wzajemnej współpracy wojskowej. Po spotkaniu odwiedzili fabryki i magazyny wojskowe gdzie znajdują się czołgi i pojazdy opancerzone[4].

Minister spraw zagranicznych Czech odbył jednodniową wizytę w Iraku pod koniec listopada 2014 r. Podczas spotkania z przedstawicielami Iraku i Kurdów obiecał przyspieszenie sprzedaży 15 lekkich samolotów szturmowych L-159 oraz zaoferował leczenie, dla kurdyjskich żołnierzy w czeskich uzdrowiskach. Przedstawiciel Czech zaproponował też współpracę przy odbudowie infrastruktury w Kurdystanie irackim[5].

Jeśli chodzi o pomoc humanitarną Czesi przekazali 1.5 mln dolarów dla Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji i UNICEF, którzy pomagają uchodźcom w północnym Iraku[6].

Rok 2015

W maju 2015 r. w Czechach gościł wraz z delegacją rządową, prezydent KRG Masud Barzani. Rozmowa toczyła się z prezydentem Czech Milošem

Zemanem, a później także z premierem Bohuslavem Sobotką[7]. Prezydent Barzani ciepło wypowiedział się na temat tych spotkań[8].

W listopadzie i grudniu 2015 r. Czesi wysłali 10 mln. naboju do karabinów maszynowych i 6 tys. granatów ręcznych[9]. Dodatkowe Czechy negocjowały kwestię przekazania 6 tys. karabinków szturmowych wz. 58 na rosyjską amunicję 7,62 mm. (są one nie potrzebne, ponieważ wymieniają broń zgodnie z standardami NATO)[10]. Sprzęt zgodnie z umową przesyłany jest także do Kurdów irackich. Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami w listopadzie 2015 r. dostarczono dwa pierwsze, lekkie samoloty szturmowe L-159[11]. Czechy wspomagają także WFP (World Food Programme) i UNHCR[12].

Czeska firma Excalibur Army zgodnie z kontraktem dostarczyła w czerwcu 2015 r. pierwszą partię czołgów T-72M1 do Iraku, których docelowo ma być około 100. Do Iraku trafi także 280 bojowych wozów piechoty BMP-1 (BWP-1)[13]. Jak poinformował szef koncernu Excalibur Army, Jaroslav Strnad w rozmowie z portalem Zprawy.cz, jest to największy kontrakt tego konsorcjum. Władze Iraku rozważały wybór dostawców z Rosji, Ukrainy i właśnie z Czech[14].

Rok 2016

W połowie stycznia 2016 roku, Jakub Landovsky wiceminister obrony i szef wydziału polityki i strategii obrony republiki czeskiej, spotkał się z Masudem Barzanim. Potwierdzono dalsze wsparcie wojskowe dla Peszmergi. Obie strony omówiły także, różne aspekty wojny przeciwko ekstremizmowi w regionie. Landovsky odwiedził również bazę Gwer, położoną 50 km na zachód od Erbilu. To miejsce, w którym czescy doradcy wojskowi, szkolą siły Peszmergi[15].

Pod koniec stycznia 2016 r. prezydent Czech potwierdził zgodę na wysłanie broni i amunicji do Iraku i Jordanii za pośrednictwem USA. Miało to być 6.5 tys. nowych i używanych karabinów maszynowych, 7 mln. sztuk amunicji dla rządu w Iraku i Kurdów[16].

Pod koniec marca 2016 r. rząd czeski zatwierdził wysłanie do Iraku, zespołu 35 doradców wojskowych. Ich głównym celem było szkolenie personelu i pilotów lotnictwa wojskowego w zakresie eksploatacji samolotów szturmowych i szkolno-bojowych L-159[17]. W połowie czerwca czeski rząd zapowiedział wysłanie ekspertów wojskowych do Iraku w celu szkolenia tamtejszych sił bezpieczeństwa[18]. W sierpniu z kolei, zaproponowano szkolenie z rozminowania w Czechach, dla 10 oficerów Peszmergi[19].

Oprócz wsparcia wojskowego, Kurdowie i Irakijczycy, mogli liczyć też na wsparcie humanitarne. Republika Czeska otworzyła w kwietniu 2016 r. obóz dla uchodźców wewnętrznych w prowincji As-Sulajmanijja i nazwała obóz „Mała Praga”. Wiceminister spraw wewnętrznych Czech powiedział, że obóz może pomieścić 200 rodzin[20]. Równie czeski Caritas, dostarczał i dystrybuował żywność w Bagdadzie oraz Mosulu. Częściowo współpracują w tym celu, z Polską Akcją Humanitarną, tworząc zespół kryzysowy[21].

Rok 2017

W roku 2017, podtrzymano wcześniejszą aktywność. W sierpniu premier Sobotka odwiedził Bagdad, w towarzystwie przedstawicieli czeskiego ministerstwa spraw zagranicznych i obrony oraz szefa sztabu czeskiej armii. Podczas swoich spotkań, ze swoim irackim odpowiednikiem, Haydarem al-Abadim, a także Fouadem Ma’sumem, prezydentem Republiki Iraku, Salimem al-Jibburim, przewodniczącym parlamentu irackiego i Ibrahimem al-Ja’farim, ministrem spraw zagranicznych Iraku, czeski premier rozmawiał o wizji rządu irackiego, dotyczącą procesu odbudowy i sposobów, w jakie Republika Czeska mogłaby wnieść swój wkład w ten proces. Omówiono dalszą ekspansję czesko-irackiej współpracy w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa. Potwierdzono, że pomoc humanitarna ma wzrosnąć z 4 do 7 mln dolarów. W latach 2012–2016, Praga wysłała do Iraku, 93.6 mln koron w ramach pomocy humanitarnej. Premier Sobotka powiedział także, że jego kraj ma nadzieję wziąć czynny udział w odbudowie infrastruktury i gospodarki Iraku. Możliwości otwierają się szczególnie w przemyśle naftowym, w którym czeskie firmy mają długą tradycję. 60 procent rafinerii ropy naftowej w Iraku, zostało zbudowanych przez byłe czechosłowackie firmy[22].

Podczas lotu powrotnego z Bagdadu, premier Czech odwiedził bazę lotniczą Balad w prowincji Salah Ad-Din, gdzie spotkał się z dowódcą sił powietrznych Iraku, generałem Anwarem Abedem Aminem i przeprowadził inspekcję miejsca pracy zespołu doradczego czeskich sił powietrznych, którzy szkolą pilotów irackich, na produkowanych w Czechach lekkich myśliwcach L-159[23].

Pod koniec roku rząd czeskich zatwierdził wsparcie finansowe dla Służby Narodów Zjednoczonych ds. Rozminowywania (United Nations Mine Action Service, UNMAS). 5 milionów czeskich koron (232 tys. dolarów) zostało przeznaczone na szkolenie lokalnej policji w Iraku[24].

Przedstawiciele rządu czeskiego dosyć często spotykają się z dyplomatami i liderami władz Iraku i Kurdów. Jak widać procentuje to rozwinięciem

kontaktów handlowych, szczególnie w kontekście handlu uzbrojeniem i być może w przyszłości, także budownictwie. Pomoc militarna oraz przemyślana polityka dyplomatyczna rządu czeskiego, przyniosło wymierne korzyści. Oprócz pokazania się, jako wiernego sojusznika USA wspierając ich koalicję z tzw. PI, udało się zrealizować kontrakty na sprzedaż sprzętu wojskowego. Powyższy przykład prowadzenia polityki zagranicznej Czech, może być wzorem dla Polski i innych państw.

[1] *CZECH MISSILES EN ROUTE TO ERBIL AS KURDS CELEBRATE FRESH WAR VICTORIES*, www.rudaw.net/english/kurdistan/211220143

[2] *CZECH REPUBLIC SENDS AMMUNITION TO IRAQI KURDS*, www.army.cz/en/ministry-of-defence/newsroom/news/czech-republic-sends-ammunition-to-iraqi-kurds-102336/

[3] *MORE AMMUNITION EN-ROUTE FROM PARDUBICE TO IRAQ'S KURDS*, www.army.cz/en/ministry-of-defence/newsroom/news/more-ammunition-en-route-from-pardubice-to-iraqs-kurds-105783/

[4] *CZECH REPUBLIC RENEWS POLICY OF MILITARY SUPPORT TO KURDISTAN REGION*,

www.cabinet.gov.krd/a/d.aspx?s=040000&l=12&a=52255

[5] *CZECH FOREIGN MINISTER ASSURES IRAQI, KURDISH OFFICIALS OF CZECH SUPPORT IN THE FIGHT AGAINST IS MILITANTS*,

www.radio.cz/en/section/curraffrs/czech-foreign-minister-assures-iraqi-kurdish-officials-of-czech-support-in-the-fight-against-is-militants

[6] Strona Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki

Czeskiej, *MINISTER ZAORALEK AT THE INTERNATIONAL CONFERENCE ON IRAQ IN PARIS*,

www.mzv.cz/jnp/en/about_the_ministry/organization_of_the_ministry/minister/speeches_and_articles/minister_zaoralek_at_the_international.html

[7] *PRESIDENT BARZANI MEETS CZECH PRESIDENT AND PRIME MINISTER*, www.gov.krd/a/d.aspx?s=040000&l=12&a=53309

[8] *KURDISH LEADER BARZANI: WE CAN BENEFIT FROM THE CZECH-SLOVAK EXPERIENCE OF PEACEFUL PARTITION*,

www.kurdishdailynews.org/2015/05/13/kurdish-leader-barzani-we-can-benefit-from-the-czech-slovak-experience-of-peaceful-partition/

[9] H. Abdulrazaq, *CZECH TO SEND MILLIONS OF ROUNDS OF AMMUNITION TO KRG AND*

IRAQ, www.basnews.com/index.php/en/news/world/244189

[10] *MILIONY CZESKICH NABOI DO WALKI Z PAŃSTWEM ISLAMSKIM*, www.defence24.pl/274510,miliony-czeskich-naboi-do-walki-z-panstwem-islamskim

- [11] G. Jennings, *IRAQ RECEIVES FIRST L-159 JETS FROM THE CZECH REPUBLIC*, <http://www.janes.com/article/55766/iraq-receives-first-l-159-jetsfrom-the-czech-republic>
- [12] *PRAGUE TO SEND CZK 105 MILLION MORE IN AID OF REFUGEES IN 2015*, www.praguemonitor.com/2015/11/03/prague-send-czk-105-million-more-aid-refugees-2015
- [13] *IRAK ODEBRAŁ PIERWSZE CZESKIE CZOŁGI T-72*, www.defence24.com/231893,irak-odebral-pierwsze-czeskie-czolgi-t-72
- [14] *PONAD SETKA T-72 I BWP DLA IRAKU*, www.defence24.pl/189333,ponad-setka-t-72-i-bwp-dla-iraku,
- [15] *BARZANI RECEIVED CZECH DEPUTY DEFENSE MINISTER*,
- [16] J. Hovet, *CZECHS TO SEND GUNS, AMMUNITION TO IRAQ AND JORDAN TO FIGHT ISLAMIC STATE*, www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-czech-jordan-idUSKCN0V31A3
- [17] *CZESCY INSTRUKTORZY W IRAKU. WYSZKOLĄ PILOTÓW SZTURMOWCÓW*, www.defence24.pl/338029,czescy-instruktorzy-w-iraku-szkola-pilotow-szturmowcow
- [18] *CZECH REPUBLIC TO SEND MILITARY EXPERTS TO TRAIN IRAQI SECURITY FORCES*, www.nrttv.com/EN/Details.aspx?Jimare=8370
- [19] *CZECH TO TRAIN PESHMERGA ON MINE-CLEARANCE OPERATIONS*, <http://www.basnews.com/index.php/en/news/kurdistan/296228>
- [20] *CZECH REPUBLIC CONSTRUCTS REFUGEE CAMP IN SULAYMANIYAH*, <http://www.basnews.com/index.php/en/news/kurdistan/270301>
- [21] Caritas Czech Republic helps in Mosul, Iraq, <https://svet.charita.cz/en/where-we-help/middle-east/iraq/caritas-czech-republic-helps-in-mosul-iraq/>
- [22] *PRAGUE STEPS UP HUMANITARIAN AID TO IRAQ*, <http://www.czech.cz/en/%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8/Prague-steps-up-humanitarian-aid-to-Iraq>
- [23] *CZECH PRIME MINISTER SOBOTKA VISITS BAGHDAD TO DISCUSS RECONSTRUCTION OF IRAQ*, https://www.mzv.cz/baghdad/en/latest_news/czech_prime_minister_sobotka_visits.html
- [24] *GOVERNMENT OF CZECH REPUBLIC TO SUPPORT TRAINING OF IRAQI POLICE*, <https://reliefweb.int/report/iraq/government-czech-republic-support-training-iraqi-police-enar>

Cz. 3 Węgry

Węgry podobnie jak Czechy, mają wysoko rozwinięte relacje zarówno z Kurdami w Iraku jak i z władzami irackimi. Posiadają ambasadę w Bagdadzie jak i agencję konsularną w Irbilu, w Autonomicznym Regionie Irackiego Kurdystanu (KRG).

Władze Węgier poważnie traktują zagrożenie tzw. Państwa Islamskiego (PI), głównie wskazując, że bojownicy tego ugrupowania uderzają w wartości Zachodu oraz chrześcijan poza granicami Europy. W sierpniu 2014 r. Viktor Orban wezwał UE i przewodniczącego Rady Europejskiej Hermana Van Rompuya, do podjęcia działań w celu ochrony chrześcijan w Iraku[1].

Węgry w sierpniu 2014 r. zapowiedziały wysłanie do Iraku, kilku milionów nabożów, tysiąca min i pocisków przeciwpancernych. W tym samym miesiącu do Irbilu dotarła pomoc humanitarna o wartości 70 tys. euro, w celu wsparcia chrześcijan w tym regionie oraz władz kurdyjskich[2].

Rok 2015

W maju 2015 r. doszło do spotkania w Budapeszcie, premiera Węgier Viktora Orbana z prezydentem irackiego Kurdystanu Masudem Barzanim. Orban zaznaczył, że wspiera narody dążące do niezależności, w tym Kurdów w Iraku[3]. Dzięki temu zyskał sobie, dobre zdania wśród Kurdów. Mimo to, warto dodać w tym momencie, że dwa lata później Węgier Péter Szijjártó w jednym z wywiadów powiedział, że sprawy wewnątrz powinny pozostać rozwiązane między Kurdami i rządem Irackim[4].

W kwietniu 2015 r. Węgry zdecydowały się na zaangażowanie swoich żołnierzy w konflikcie w Iraku. Zgromadzenie Narodowe przyjęło uchwałę o wysłaniu do 150 żołnierzy do centrum szkoleniowego w Irbilu. Część z nich miała podlegać rotacji i pozostać na Węgrzech. Żołnierze mieli służyć w Iraku do końca 2017 r.[5]. Koszt misji miał wynieść 20 mld forintów czyli ponad 70 mln. dolarów[6]. 116 żołnierzy dotarło do Irbilu we wrześniu 2015 r.[7].

W czerwcu podczas konferencji Global Security Forum 2015 , która odbyła się w Słowacji doszło do spotkania Pétera Szijjártó (ministra spraw zagranicznych i handlu Węgier) z Falahem Mustafą (ministrem spraw zagranicznych Rządu Regionalnego Kurdystanu). Szijjártó powiedział

o możliwości leczenia Peszmergów na Węgrzech oraz utworzeniu stypendiów na uczelniach węgierskich dla kurdyjskich studentów[8]. W październiku 2015 r. Barzani odwiedził Węgry. Spotkał się tam z premierem oraz ministrami obrony i spraw zagranicznych i handlu. W dalszą drogę miał udać się do Czech[9]. Do rewizyty administracji węgierskiej w Erbilu, doszło parę dni później. Podczas niego minister spraw zagranicznych Węgier zapowiedział, że podczas najbliższego spotkania ministrów spraw zagranicznych UE przedstawi swoją inicjatywę udzielenia pomocy humanitarnej do regionu Kurdystanu o wartości 300 mln dolarów[10]. Wzajemne spotkania oraz wsparcie dyplomatyczne, humanitarne i wojskowe potwierdzają bardzo dobre relacje między Węgrami i Kurdami z Iraku.

Jednym z determinantów polityki węgierskiej w Iraku jest aspekt gospodarczy. W Kurdystanie irackim działa od 2007 r. MOL – węgierskie przedsiębiorstwo przetwórstwa ropy naftowej i gazu ziemnego. W październiku 2015 r. Węgry zwiększyły import ropy z irackiego Kurdystanu na czym straciła Federacja Rosyjska. Szefowie MOL zapowiadali że większość inwestycji firmy, będzie miała miejsce w irackim Kurdystanie[11].

Rok 2016

Podczas kolejnej konferencji Global Security Forum 2016, która odbyła się w kwietniu na Słowacji, doszło do ponownego spotkania przedstawicieli KRG i Węgier. Szijjártó potwierdził możliwość leczenia większej liczby Peszmergów na Węgrzech oraz zwiększenia liczby doradców wojskowych w KRG do końca tego roku. Rozmawiano również o współpracy gospodarczej i naukowej. Węgrzy zaoferowali także 30 stypendiów dla Kurdów z Iraku[12].

Z wizytą do Erbilu w maju 2016 r. udał się minister obrony Węgier István Simicskó. Zapewniono o większym wsparciu militarnym i wojskowym w walce z tzw. PI[13]. Dzień wcześniej węgierski konsul generalny w Erbilu potwierdził, że dotychczas Węgry wysłały 275 ton broni i amunicji[14].

Rok 2017

W 2017 roku, szef wydziału medycznego ministerstwa Peszmergów, generał Muhsin Rasheed podsumował wsparcie w leczeniu, ich żołnierzy zagranicą. Wśród państw wymieniono Węgry, które leczył już 8 Peszmergów, a w planach byli kolejni[15].

Rząd Węgry stworzył program “Węgry pomagają”, wspierający chrześcijan z Iraku, Syrii i Nigerii, w powrocie do ich domów. Orban oświadczył, że rząd przeznaczył 580 milionów forintów (1,9 miliona euro) na pomoc w odbudowie zniszczonych domów w Tesqopa w północnym Iraku. Ponadto Węgry wspierają działalność humanitarną Syryjskiego Kościoła Katolickiego i Syryjskiego Kościoła Prawosławnego w Antiochii[16].

Co ciekawe, Węgry jako jedyny państwo UE, zatwierdziły traktat dotyczący unikania podwójnego opodatkowania z Irakiem. Traktat o podatku dochodowym między Węgrami, a Irakiem powinien zapewnić platformę dla przedsiębiorstw wielonarodowych dążących do inwestowania w Iraku, a także zapewnić dodatkową ochronę i pewność przy inwestowaniu w tym kraju[17].

W 2017 r. rząd węgierski, zaproponował zwiększenie kontyngentu wojskowego do 200 żołnierzy i przedłużenia misji do końca 2019 r. Minister obrony narodowej, István Simicskó powiedział, że poprawa sytuacji w Iraku i dalszy wkład w pomoc w stabilizacji tego państwa jest jednoznacznie w interesie Węgier, zgodnie z „interesami i polityką bezpieczeństwa i obrony kraju oraz staraniami mającymi na celu powstrzymanie nielegalnej migracji”[18]. W czerwcu, Parlament wyraził na to zgodę[19].

Podsumowanie

Węgry podobnie jak Czesi, prowadzą ambitną politykę wsparcia w Iraku. Niemal natychmiastowe wysłanie, swoich żołnierzy było ważnym krokiem w celu zdobycia większych koneksji z rządem w Iraku oraz KRG. Także dosyć częste spotkania dyplomatyczne, budują dobrą i trwałą współpracę. Węgierska spółka MOL, może być jednym z głównych powodów zaangażowania Węgier w tym regionie. Prawdopodobnie administracja Orbana będzie zachęcona, do podtrzymania wsparcia, tak by strategiczna spółka mogła w miarę możliwości bezpiecznie się rozwijać, a tym samym Węgry uzyskiwały źródła energii pozwalające na jej dywersyfikację. Także podpisanie umowy unikaniu podwójnego opodatkowania, pokazuje że Węgry, myślą o jeszcze szerszej współpracy gospodarczej w Iraku.

[1] ORBAN ASKED VAN ROMPUY TO PUT THE ISSUE OF THE SITUATION OF THE CHRISTIAN COMMUNITY IN IRAQ ON THE POLITICAL AGENDA, www.neurope.eu/article/hungarian-pm-urges-european-council-protect-iraqs-christians/

- [2] Strona Rządu Węgier, *HUNGARY TO SEND AMMUNITION TO IRAQ*, www.kormany.hu/en/ministry-of-defence/news/hungary-to-send-ammunition-to-iraq
- [3] *HUNGARIAN PRIME MINISTER ORBAN MEETS BARZANI, SUPPORTS KURDISH INDEPENDENCE*, www.kurdishdailynews.org/2015/05/11/hungarian-prime-minister-orban-meets-barzani-supports-kurdish-independence/
- [4] *HUNGARY LOOKS TO ENHANCE MILITARY, CULTURAL, ECONOMIC TIES WITH KURDISTAN*, <https://www.youtube.com/watch?v=L4N4coRLcXs>
- [5] Strona Stałego Przedstawicielstwa Węgier w NATO, *HUNGARY TO SEND CONTINGENT TO IRAQ*, www.mfa.gov.hu/kulkepvisolet/BRUSSELS_NATO/en/en_Hirek/20150414_Iraq.htm
- [6] M. Feher, *HUNGARY TO SEND UP TO 150 TROOPS TO IRAQ*, www.wsj.com/articles/hungary-to-send-150-troops-to-iraq-1429017624
- [7] *ONE-HUNDRED AND SIXTEEN HUNGARIAN TROOPS ARRIVED IN ERBIL, IRAQ*, www.hungarianambiance.com/2015/09/one-hundred-and-sixteen-hungarian.html
- [8] *MINISTER MUSTAFA CONCLUDES THREE-DAY VISIT TO SLOVAKIA*, www.dfr.gov.krd/a/d.aspx?l=12&a=44888
- [9] *BARZANI ARRIVES IN HUNGARY, IMPORTANT OIL PARTNER FOR KURDISTAN*, www.rudaw.net/english/world/100520153
- [10] *KURDISTAN AND HUNGARY REITERATE COMMITMENT TO CONSOLIDATE PARTNERSHIP*, www.dfr.gov.krd/a/d.aspx?l=12&a=45138
- [11] *HUNGARY'S MOL GROUP TO INVEST HEAVILY IN IRAQI KURDISTAN: CEO*, www.ekurd.net/hungarys-mol-group-to-invest-heavily-in-iraqi-kurdistan-ceo-2015-01-16
- [12] *HUNGARY PLEDGES TO CONTINUE SUPPORTING KURDISTAN REGION*, www.dfr.gov.krd/a/d.aspx?l=12&a=45713
- [13] *HUNGARY TO INCREASE MILITARY ASSISTANCE TO PESHMERGA*, <https://www.kurdistan24.net/en/news/e6b72ce8-219d-459b-a9db-ae7908fc1582/hungary-to-increase-military-assistance-to-peshmerga->
- [14] *HUNGARIAN DEFENCE MINISTER ARRIVES IN ERBIL TO DISCUSS ISIS WAR*, www.rudaw.net/english/kurdistan/100520165
- [15] *758 WOUNDED PESHMERGA RECEIVE TREATMENT ABROAD: MINISTRY*, <https://www.kurdistan24.net/en/news/676058f3-03e6-4342-9ad3-47daf43f8d28/758-wounded-peshmerga-receive-treatment-abroad-ministry>
- [16] *"HUNGARY HELPS" – PM ORBÁN VOWS TO SUPPORT PERSECUTED CHRISTIANS IN MIDDLE EAST AND AFRICA*, <https://hungarytoday.hu/hungarian-pm-orban-vows-help-persecuted-christians-middle-east-africa-43396/>

[17] *HUNGARY AND IRAQ SIGN INCOME TAX TREATY, IRAQ'S FIRST TREATY WITH AN EU COUNTRY*, <https://www.ey.com/gl/en/services/tax/international-tax/alert-hungary-and-iraq-sign-income-tax-treaty—iraqs-first-treaty-with-an-eu-country>

[18] *HUNGARY TO SEND MORE TROOPS TO IRAQ TO HELP FIGHT IS TERRORIST GROUP*, <http://abouthungary.hu/news-in-brief/hungary-to-send-more-troops-to-iraq-to-help-fight-is-terrorist-group/>

[19] *IN COALITION AGAINST ISLAMIC STATE, HUNGARY EXTENDS MISSION IN IRAQ UNTIL 2019*, <http://abouthungary.hu/news-in-brief/in-coalition-against-islamic-state-hungary-extends-mission-in-iraq-until-2019/>

Cz. 4 Polska

Polska jak większość państw na świecie potępia działania tzw. Państwa Islamskiego (PI) i uznaje, że jest zagrożeniem wykraczającym poza Bliski Wschód. Tezę tę potwierdzają chociażby przykłady zamachów w Europie oraz nielegalna imigracja na stary kontynent. MON początkowo prowadził rozmowy na temat polskiego wsparcia koalicji przeciwko terrorystom. Zobowiązaliśmy się do wymiany informacji wywiadowczych i politycznych^[1]. Nasze pierwsze działania skupiały się na wspieraniu głównie finansowym Syrii Iraku i Autonomicznego Region Kurdystanu.

Pomoc humanitarna

Wsparcie Polski dla Iraku początkowo głównie skierowane było na działalność na polu humanitarnym. Przekazane przez Caritas Polska i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych 8 ton paczek (m.in. żywność, namioty, koce, łóżka polowe, śpiwory oraz artykuły pierwszej pomocy) wylądowało 17 sierpnia 2014 r. w Irbilu na północy Iraku. Transport został przeprowadzony przez polskiego herkulesa C-130 i zorganizowany przy współudziale Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Obrony Narodowej i Rządowego Centrum Bezpieczeństwa^[2]. Kolejny transport do Irbilu dostarczono w listopadzie 2014 r. Przekazano m.in. namioty, koce, odzież, tabletki do uzdatniania wody oraz inne artykuły pierwszej potrzeby, przekazane nieodpłatnie przez rządową Agencję Rezerw Materiałowych, Fundację SOS dla Życia oraz Polską Akcją Humanitarną (łącznie 10 ton). Pomoc została zorganizowana z inicjatywy MSZ przy współpracy z Rządowym Centrum Bezpieczeństwa, Ministerstwem Obrony Narodowej i organizacjami pozarządowymi.

W grudniu 2014 r. Fundacja SOS dla Życia przygotowała i dostarczyła pomoc przy współfinansowaniu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Z Fundacją współpracowała miejscowa Fundacja Barzani. Dwie ciężarówki z 40 tonami przedmiotów pierwszej potrzeby dotarły do nowego obozu w prowincji Dohuk. Konwój szczelnie wypełniony 678 materacami, 473 pudłami z ciepłymi ubraniami, czapkami i kocami oraz 250 łóżkami dla dzieci przybył do prowincji Dohuk, do powstałego tam kolejnego obozu dla uchodźców, jednego z dwudziestu podobnych w tym rejonie^[3].

W lutym 2015 r. Szesnaście ton darów od Polaków dla uchodźców w Kurdystanie przekazała Fundacja SOS dla Życia do obozów w prowincji Dohuk -786 kartonów ciepłej odzieży, butów, koców i pościeli. Pod koniec marca 2015 r. Hercules C-130 Sił Powietrznych RP wysłano pomoc rzeczową, zorganizowaną wspólnie przez MSZ, MON i Fundację SOS dla Życia, jest ludność z prowincji Najaf^[4].

W ostatnich dniach października 2015 r. w rejony gór Sindzar dotarł konwój z pomocą humanitarną zakupioną ze środków „polskiej pomocy”, zorganizowany przez Agencję Konsularną RP w Irbilu wspólnie z kurdyjską Fundacją Charytatywną Barzani. Dzięki funduszom przekazanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP możliwy był zakup 3600 puszek z mlekiem w proszku (co pozwoliło odżywić 1900 dzieci przez 2 miesiące) oraz 450 paczek pieluch. Do konwoju dołączone zostały także artykuły przekazane przez Fundację Barzaniego: 6 tysięcy par butów, 6 tysięcy ciepłych skarpet, środki higieniczne i zabawki^[5].

Wsparcie dla rozwoju nauki

Również na polu naukowym, Polska stara się wesprzeć ludność tego regionu. Pod koniec września 2014 r. trójka chrześcijańskich studentów otrzymała stypendia rządu polskiego i rozpoczęła studia na Politechnice Krakowskiej^[6].

W ramach pomocy Systemu Małych Grantów inicjatorem i wykonawcą jest Agencja Konsularna RP w Irbilu. W 2014 r. W ramach systemu „małego grantu”, wartego ok. 30 tys. euro, którego inicjatorem i wykonawcą jest Agencja Konsularna RP w Irbilu, zakupiono najpotrzebniejszy sprzęt szkolny do nowej szkoły przy kościele Św. Józefa w Irbilu, w tym ławki, krzesła, tablice i szafy. W oknach powieszono rolety i w każdej klasie zainstalowano rzutnik i specjalny ekran. Wyposażono w meble sekretariat i pokój nauczycielski. Zakupiono drukarki i skanery^[7].

W 2015 r. podpisano umowę pomiędzy kierownik Agencji Konsularnej RP w Irbilu, Bogusław Ochodek, oraz prezes Fundacji Charytatywnej Barzani Sheikh Aziz Reza. Na wniosek Agencji Konsularnej Fundacja uzyskała wsparcie finansowe MSZ RP w formie „małego grantu” w wysokości 21 000 USD dla projektu podnoszenia kwalifikacji nauczycieli i wychowawców pracujących w obozach uchodźców. Do końca listopada 2015 r. w trakcie tygodniowych kursów zorganizowanych kolejno w 6 wybranych obozach, przeszkolonych zostało ok. 70 osób, z których każda otrzymała specjalny certyfikat. „Mały grant” pokrył nie tylko koszt szkolenia, ale także zakupu niezbędnego sprzętu audio-wizualnego, który będzie następnie przekazany obozowym punktom szkolno-wychowawczym^[8].

Nieśmiałe próby ekspansji gospodarczej

Polskie przedsiębiorstwa – choć w ograniczonym zakresie – starają się zdobywać irackie rynki. Podczas targów International Multi-Sector Trade Fair w październiku 2015 r. pojawiły się 2 polskie firmy. Pierwsza z nich – „Telemetrica” – przywiozła szeroką ofertę usług i wyposażenia m.in. z zakresu zarządzania systemami ochrony i bezpieczeństwa, natomiast druga – „Direx” – atrakcyjną ofertę usług transportowych oraz wyposażenia (m.in. agregaty prądotwórcze). Obie firmy już wcześniej zaznaczyły swoją obecność na miejscowym rynku i nawiązały kontakty biznesowe^[9]. Polscy wystawcy (dzięki finansowemu wsparciu Ministerstwa Gospodarki oraz zaangażowaniu Agencji Konsularnej) uczestniczyli także w dorocznych targach Agrofood, zorganizowanych w stolicy autonomicznego Kurdystanu w dniach 9-11 grudnia 2014 r.

Do końca 2015 roku Polska przekazała łącznie ponad 180 tys. euro do Iraku. Jest to niezbyt duża kwota, biorąc pod uwagę pomoc do sąsiedniego kraju, gdzie również toczy się wojna czyli Syrii, gdzie wsparcie wyniosło już ok. 3.5 mln euro. Na rzecz pomocy Syrii i uchodźców syryjskich, Polska bezpośrednio lub przez organizacje międzynarodowe i wsparcie projektów NGO przekazała ponad 11 mln. euro. Pokazuje to duże dysproporcję w postrzeganiu zapotrzebowań dla obu państw.

Przełomowy rok 2016

Jednak rok 2016 okazał się bardziej owocny we wsparcie zarówno finansowe, jak i militarne dla Iraku. W 2016 r. na działania humanitarne służące pomocy ofiarom konfliktów w Syrii i Iraku przeznaczono ok. 118,5 miliona złotych. Co prawda, złożyły się na to także środki przeznaczone na obowiązkową składkę do tzw. Instrumentu Tureckiego – ponad 73 milionów złotych. Resztę stanowiły środki na pomoc humanitarną o charakterze dobrowolnym w kwocie ok. 45,5 milionów złotych^[10]. W jej ramach dofinansowano m.in. pomoc medyczną, stomatologiczną i poprawy warunków higienicznych w prowincji Diyala^[11] oraz wybudowano studnie dla Jazydów^[12]. We wrześniu samoloty transportowe zostały bezpłatnie udostępnione przez polski MON w celu dostarczenia 4 ton mleka w proszku^[13]. Te oraz inne projekty poniżej z raportu rocznego współpracy rozwojowej.

Irak		6 357 854 PLN
Małe granty		78 724 PLN
Studnia dla Jazydów na Górze Sinjar	Ambasada RP w Bagdadzie (AK Irbil)	78 724 PLN
Pomoc dwustronna udzielona kanałem wielostronnym		6 064 799 PLN
Wpłata na wsparcie działań Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR) w odpowiedzi na Mosul Situation Response Plan	Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR)	3 564 799 PLN
Wpłata na rzecz UNICEF w ramach Mosul Response	Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)	2 500 000 PLN
Stypendia		214 331 PLN
Program stypendialny im. Ignacego Łukasiewicza	Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej	37 031 PLN
Pozostałe stypendia	Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej	51 300 PLN
Pozostałe koszty kształcenia	Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej	126 000 PLN

Źródło – Polska współpraca na rzecz rozwoju – Raport roczny 2016, <https://www.polskapomoc.gov.pl/Polska,wspolpraca,na,rzecz,rozwoju,-,Raport,roczny,2016,2685.html>

Widać także, że Polska chciała zwiększyć swoją aktywność na polu wojskowym w walce z tzw. PI. Prezydent RP Andrzej Duda, 17 czerwca 2016 r. podpisał postanowienia o użyciu dwóch Polskich Kontyngentów Wojskowych w operacji Inherent Resolve przeciwko tzw. PI. Początkowo miały służyć w okresie od 20 czerwca do 31 grudnia 2016 r.^[14] Misja została później przedłużona do połowy 2017 roku^[15]. Polski Kontyngent Wojskowy w Kuwejcie w bazie Al-Dzaber (z elementami wsparcia w innych państwach regionu) składał się z maksymalnie 150 żołnierzy i pracowników wojska oraz z komponentu powietrznego z czterema wielozadaniowymi myśliwcami F-16, wyposażonymi w zasobniki rozpoznawcze DB 110. Służyły one w zakresie rozpoznania obrazowego na potrzeby wsparcia operacji *INHERENT RESOLVE*. Samoloty wykonują loty około 5 godzinne, każdego dnia w warunkach bojowych. Latają w konfiguracji gdzie jeden samolot z zasobnikiem DB 110, wykonuje zdjęcia, a drugi wykonuje nagranie w czasie rzeczywistym poprzez system targeting pods^[16]. Natomiast w Republice Iraku (z elementami wsparcia w innych państwach regionu) było rozlokowanych do 60 żołnierzy i pracowników wojska. Do głównych zadań Wojsk Specjalnych należy badanie, doradztwo i szkolenie sztabów oraz pododdziałów specjalnych Sił Zbrojnych Iraku^[17]. Należy docenić zmianę postrzegania Polski w kontekście bezpieczeństwa i zagrożeń jakie niesie ze sobą terroryzm,

poprzez zwiększenie aktywności również wojskowej, która to wcześniej była niewystarczająca.

W ramach konkursu „Pomoc humanitarna na Bliskim Wschodzie 2016” Ministerstwo Spraw Zagranicznych dofinansowało wsparcie podstawowej opieki medycznej w dziedzinie medycyny rodzinnej, edukacji medycznej i poprawy warunków higienicznych w prowincji Diyala dla uchodźców wewnętrznych i ludności lokalnej^[18].

Aktywny rok 2017

W połowie roku przedłużono misje PKW w Iraku w ramach działań Globalnej Koalicji w Republice Iraku, Jordańskim Królestwie Haszymidzkim oraz Państwie Kuwejt oraz w ramach operacji Inherent Resolve w Państwie Kuwejt, Republice Iraku oraz Państwie Katar^[19].

W lipcu 2017 roku ambasador Iraku w Polsce Asad Abu Gulal w jednym z wywiadów stwierdził, że „naród iracki jest wdzięczny za decyzję polskiego rządu o wysłaniu polskich żołnierzy sił specjalnych z misją szkoleniową do Iraku” oraz, że „Rola polskich specjalsów w przygotowaniu bojowym żołnierzy irackich była bardzo duża i Irak nie zapomni tego Polsce”^[20]. W tym też miesiącu Polskę odwiedził Hemen Hawrami, doradca prezydenta Barzaniego. Spotkał się m.in. z wiceminister spraw zagranicznych Polski – Joanną Wronecką^[21].

25 września w PKW Irak rozpoczął działalność Mobilny Zespół Treningowy (MZT). W ramach pilotażowego kursu, 11 polskich żołnierzy przygotowuje irackich specjalistów, do prowadzenia remontów poradzieckiego sprzętu opancerzonego i uzbrojenia. Polska zaangażowała się w program prowadzony pod auspicjami sojuszu w ramach NATO Training and Capacity Building – Iraq, (NTCB-I), a polskie Siły Zbrojne odgrywają rolę lidera i koordynatora w zakresie remontu sprzętu i uzbrojenia^[22].

Pod koniec 2017 roku prezydent Andrzej Duda, podpisał postanowienie o przedłużeniu okresu użycia Polskiego Kontyngentu Wojskowego w operacji Inherent Resolve w Państwie Kuwejt, Republice Iraku oraz Państwie Katar. Oznaczało to, że do Kuwejtu odleci IV zmiana lotniczego kontyngentu wojskowego, który będzie liczył 150 żołnierzy i pracowników. Podpisał także postanowienie o przedłużeniu okresu użycia PKW w działaniach Globalnej Koalicji w Republice Iraku, Jordańskim Królestwie Haszymidzkim oraz Państwie Kuwejt. Zgodnie z postanowieniem PKW Irak liczyło 130 żołnierzy Wojsk Specjalnych oraz do 10 żołnierzy i pracowników w odwodzie na terytorium RP, z możliwością ich krótkotrwałego użycia w działaniach^[23].

Przyznano także stypendia dla kurdyjskich studentów w ramach wsparcia dla lokalnej społeczności chrześcijańskiej. Siedmiu studentów miało rozpocząć swój pobyt w Polsce we wrześniu 2017 r. od rocznego kursu języka polskiego, organizowanego przez Międzynarodowym Centrum Kształcenia Politechniki Krakowskiej. Po jego ukończeniu mieli oni kontynuować naukę na najlepszych polskich uczelniach wyższych. Stypendium zostało przyznane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na wniosek Agencji Konsularnej RP w Irbilu przy współpracy z Archidiecezją Kościoła Chaldejskiego w Irbilu. To druga tego typu inicjatywa placówki^[24].

Zaktywizowano także wsparcie humanitarne. Poniżej lista projektów z 2017 roku.

BLISKI WSCHÓD		277 382 387 PLN
Irak		10 694 914 PLN
Pomoc humanitarna (w tym kanałem wielostronnym)		10 506 358 PLN
Wsparcie funkcjonowania klinik medycznych w prowincji Erbil i Dohuk	Caritas Polska	993 429 PLN
Wsparcie podstawowej opieki medycznej stomatologii i poprawa warunków higienicznych w Prowincji Diyala dla uchodźców wewnętrznych i ludności lokalnej	Stowarzyszenie Polska Misja Medyczna	970 708 PLN
Polski Zespół Pomocy Natychmiastowej w Kurdystanie	Polska Akcja Humanitarna	999 976 PLN
Wsparcie rozwoju podstawowej opieki medycznej poprawa warunków higienicznych i edukacja medyczna w prowincji Diyala dla uchodźców osób przesiedlonych i ludności lokalnej	Stowarzyszenie Polska Misja Medyczna	961 050 PLN
Zapewnienie podstawowej i ginekologicznej opieki zdrowotnej w prowincjach Erbil i Dohuk	Caritas Polska	981 195 PLN
Wpłata dobrowolna na rzecz działań humanitarnych organizacji na terytorium Iraku	Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (ICRC)	3 600 000 PLN
Instrument Finansowania na rzecz Stabilizacji UNDP	Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP)	2 000 000 PLN
Stypendia		188 556 PLN
Program stypendialny im. Ignacego Łukasiewicza	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej / Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	76 556 PLN
Pozostałe koszty kształcenia	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	112 000 PLN
Bliski Wschód (nieprzypisane do kraju)		213 855 221 PLN
Pomoc humanitarna		840 905 PLN
Zakup sprzętu medycznego dla Fundacji im. Ojca Werenfrieda jako wyposażenie kliniki św. Józefa w Iraku oraz szpitala św. Ludwika w Aleppo w Syrii	Fundacja im. Ojca Werenfrieda	840 905 PLN
Pomoc dwustronna udzielona kanałem wielostronnym		213 014 316 PLN
Inicjatywa Wzmocnienia Gospodarczego Economic Resilience Initiative (ERI) na rzecz Jordanii Libanu i Palestyny	Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)	213 014 316 PLN

Źródło – *POLSKA WSPÓŁPRACA ROZWOJOWA. RAPORT ROCZNY 2017*,
dostępny na
stronie <https://www.polskapomoc.gov.pl/Publikacje,2794.html>

Podsumowanie

Polska zajęła się w początkowej fazie konfliktu w Iraku, głównie wsparciem humanitarnym. Nie było ono jednak zbyt duże w porównaniu do pomocy dla Syrii oraz w porównaniu do innych państw V4. W kontekście militarnym wspomaganie Iraku byliśmy wcześniej bierni. Decyzje nowego rządu i prezydenta zmieniły ten stan rzeczy, szczególnie misja PKW oraz znaczne zwiększenie środków finansowych.

Pozytywnie należy ocenić pracę polskiego kontyngentu wojskowego w Kuwejcie. Wydaje się, że decyzja o wysłaniu naszych Kontyngentów Wojskowych powiązana jest z Szczytem NATO w Warszawie i pokazaniu, że jesteśmy wiarygodnym i aktywnym partnerem w walce z terroryzmem. Być może nasze wzmożone działania poza granicami kraju były jedną z kart przetargowych, dla ustanowienia stałej lub czasowej obecności wojsk NATO w Polsce, a szczególnie wojsk amerykańskich.

Niewątpliwie szersze wsparcie Polski w zwalczaniu tzw. PI, było jednym z elementów, które pomogły naszemu państwu w wybraniu nas na niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ na lata 2018-2019. Irak (jak i inne państwa regionu) doceniając nasze wysiłki na rzecz stabilizacji i uregulowań pokojowych w regionie Bliskiego Wschodu, poparły naszą kandydaturę. Relacje dyplomatyczne między Polską i Irakiem, również poprawiły się. W ramach zacieśniania współpracy pomiędzy rządami obu państw pod koniec listopada 2016 roku ministrowie podpisali Porozumienie o współpracy resortów spraw zagranicznych Polski i Iraku^[25].

Pytanie jakie należy postawić, to czy będziemy w stanie podobnie jak Czechy (sprzedaż uzbrojenia) i Węgry (wydobycie surowców naturalnych) zyskać gospodarczo w Iraku. Dla zwiększenia polskiej aktywności w Iraku i KI, dobrym rozwiązaniem mogłoby być odnowienie działań Parlamentarnego Zespołu do spraw współpracy gospodarczej pomiędzy Republiką Iraku i Rzeczpospolitą Polską (ostatnia aktywność 6 listopada 2014 r.^[26]) oraz Polsko-Iracką Grupą Parlamentarną (utworzona w 2017 roku^[27]). Należałoby zacząć przynajmniej od takich inicjatywy, również w stosunku do Kurdów w Iraku i utworzyć Polsko-Kurdyjską Grupę Parlamentarną. Region ten jest bardzo rozwojowy, na co wskazuje zaangażowanie wielu państwa świata, otwierających swoje konsulaty i przedstawicielstwa dyplomatyczne w Erbilu^[28]. O miernych relacjach dyplomatycznych na najwyższym szczeblu, między Polską i Kurdami świadczy chociażby wizyta Barzaniego w 2015 w Węgrzech i Czechach, która pomijała Polskę. Jako państwo chcące liczyć się na arenie międzynarodowej powinniśmy stać się bardziej aktywni zarówno wojskowo, humanitarnie, dyplomatycznie i gospodarczo. Myśląc o

przyszłości polskiej zbrojeniówki, należy szukać rynków zbytu poza granicami kraju. Irak wydaje się być dobrym partnerem w przyszłym eksporcie polskiego uzbrojenia. Należałoby być może zorganizować wyjazd przedstawicieli PGZ do Iraku, przedstawiając ofertę naszych możliwości uzbrojenia dla sił irackich. Dobrym pomysłem mogłoby być także, zaproszenie wysokich przedstawicieli Iraku, na targi zbrojeniowe w Polsce. Takie kroki, mogą dać asumpt do przyszłej współpracy gospodarczej i militarnej.

[1] WASZCZYKOWSKI: TOCZĄ SIĘ ROZMOWY NA TEMAT EWENTUALNEGO WSPARCIA KOALICJI PRZECIWKO DŻIHADYSTOM, www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/tzw-panstwo-islamskie-szef-msz-polska-ewentualnym-koalicjantem,599478.html

[2] Strona Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, SAMOLOT Z POLSKĄ POMOCĄ HUMANITARNĄ TRAFIŁ DO IRACKIEGO KURDYSTANU, www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/samolot_z_polska_pomoca_humanitarna_trafil_do_irackiego_kurdystanu

[3] Agencja Konsularna Rzeczypospolitej Polskiej w Irbilu, POLACY WSPIERAJĄ IRACKICH UCHODźCÓW W PROWINCJI DOHUK, www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/archiwum_2014/polacy_wspieraja_irackich_uchodzcow_w_prowincji_dohuk

[4] Agencja Konsularna Rzeczypospolitej Polskiej w Irbilu, POLSKA POMAGA LUDNOŚCI CYWILNEJ W IRAKU, www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/polska_pomaga_ludnosci_cywilnej_w_iraku

[5] Agencja Konsularna Rzeczypospolitej Polskiej w Irbilu, POLSKA POMOC DLA JAZYDÓW NA GÓRZE SINJAR W IRAKU, 4.11.2015, www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/polska_pomoc_dla_jazydow_w_gorach_sinjar_w_iraku

[6] Agencja Konsularna Rzeczypospolitej Polskiej w Irbilu, KOLEJNY TRANSPORT Z POMOCĄ HUMANITARNĄ Z POLSKI DO KURDYSTANU, www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/kolejny_transport_z_pomoca_humanitarna_z_polski_do_kurdystanu

[7] Agencja Konsularna Rzeczypospolitej Polskiej w Irbilu, POLSKA POMOC DLA DZIECI IRACKICH UCHODźCÓW – FINAŁ, www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/archiwum_2014/polska_pomoc_dla_dzieci_irackich_uchodzcow__final

[8] Agencja Konsularna Rzeczypospolitej Polskiej w Irbilu, POLSKA POMOC DLA UCHODźCÓW – REALIZACJA PROJEKTU SZKOLENIOWEGO, www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/polska_pomoc_dla_uchodzcow__realizacja_projektu_szkoleniowego

lizacja_projektu_szkoleniowego;jsessionid=0A41893EC96978D88FD3B673036008E2.cmsap1p

[9] Agencja Konsularna Rzeczypospolitej Polskiej w Irbilu, *POLSKIE FIRMY PONOWNIE NA MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH W IRBILU*, www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/polskie_firmy_ponownie_na_miedzy_narodowych_targach_w_irbilu

[10] *OŚWIADCZENIE MSZ W ZWIĄZKU Z PROCEDURĄ WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA PRZEZ KE WOBEC POLSKI, CZECH I WĘGIER*, http://www.msz.gov.pl/pl/c/MOBILE/aktualnosci/wiadomosci/oswiadczenie_msz_w_zwiazku_z_procedura_wszczecia_postepowania_przez_ke_w_obec_polski_czech_i_wegier

[11] http://www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/polska_pomoc_w_iraku

[12] http://www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/polska_pomoc_dla_jazydow_

http://www.irbil.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/polska_sfinansowala_studnie_dla_jazydow

[13] *ANOTHER HUMANITARIAN CONVOY WITH AID REACHED KURDISTAN*, <http://poland.gov.krd/polski-kolejny-konwoj-z-pomoca-humanitarna-dotarl-do-kurdystanu/>

[14] *PREZYDENT RP POSTANOWIŁ O UŻYCIU PKW W KUWEJCIE I IRAKU*, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/art,255,prezydent-rp-postanowil-o-uzyciu-pkw-w-kuwejcie-i-iraku.html>

[15] *POLSCY ŻOŁNIERZE W KOSOWIE, AFGANISTANIE, IRAKU, BOŚNI... PREZYDENT PRZEDŁUŻYŁ DZIAŁANIE KONTYNGENTÓW*, <https://www.defence24.pl/polscy-zolnierze-w-kosowie-afganistanie-iraku-bosni-prezydent-przedluzyl-dzialanie-kontyngentow>

[16] *NASZAARMIA.PL 20.05.2017*, <https://vod.tvp.pl/video/naszaarmiapl,20052017,30184998>

[17] Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, *PREZYDENT RP POSTANOWIŁ O UŻYCIU PKW W KUWEJCIE I IRAKU*, www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/7509,Prezydent-RP-postanowil-o-uzyciu-PKW-w-Kuwejcie-i-Iraku.html

[18] *WYNIKI KONKURSU „POMOC HUMANITARNA NA BLISKIM WSCHODZIE 2016”*, <http://www.polskapomoc.gov.pl/Wyniki,konkursu,Pomoc,humanitarna,na,Bliskim,Wschodzie,2016,2446.html>

[19] Wszystkie postanowienia – <https://www.bbn.gov.pl/pl/prezydenta-rp/zwierzchnictwo-nad-sila/postanowienia-prezydent/6072,Postanowienia-Prezydenta-RP.html>

[20] *POLSKA BRÓŃ DLA IRAKU? AMBASADOR GULAL: „TRWAJĄ ROZMOWY” [WYWIAD]*, <https://www.defence24.pl/polska-bron-dla-iraku-ambasador-gulal-trwaja-rozmowy-wywiad>

[21] Hemen Hawrami presidential advisor visited Poland, <http://poland.gov.krd/hemen-hawrami-presidential-advisor-visited-poland/>

[22] MZT ROZPOCZĄŁ SZKOLENIE W IRAKU, <http://www.polska-zbrojna.pl/home/articleshow/23756?t=MZT-rozpoczal-szkolenie-w-Iraku>

[23] PREZYDENT PRZEDŁUŻYŁ MISJE W KUWEJCIE I IRAKU, <https://www.defence24.pl/prezydent-przedluzyl-misje-w-kuwejcie-i-iraku>

[24] STYPENDIA DLA CHRZEŚCIJAN Z IRACKIEGO KURDYSTANU, https://www.msz.gov.pl/pl/p/irbil_iq_k_pl/aktualnosci/stypendia_dla_chrzescijan_z_irackiego_kurdystanu

[25] http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/minister_witold_waszczykowski_przyjal_w_warszawie_ministra_spraw_zagranicznych_iraku_ibrahima_al_jaafari

[26] Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/agent.xsp?symbol=POSIEDZENIAZESP&Zesp=281

[27] Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, <http://www.sejm.gov.pl/SQL2.nsf/skladgr?OpenAgent&352&PL>,

[28] CURRENT INTERNATIONAL OFFICES IN THE KURDISTAN REGION, <http://dfr.gov.krd/p/p.aspx?p=37&l=12&s=020100&r=363>

Program Rozwoju
Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

O AUTORZE

Łukasz Kobierski

Prezes Zarządu Instytutu Nowej Europy. Absolwent stosunków międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Stypendysta programu z zakresu bezpieczeństwa narodowego, wywiadu i operacji informacyjnych na Daniel Morgan Graduate School of National Security Waszyngtonie oraz rocznego stypendium w ramach programu Erasmus na Carl von Ossietzky Universität Oldenburg. Doświadczenie analityczne zdobywał podczas staży m.in. w Departamencie Polityki Bezpieczeństwa Międzynarodowego Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Departamencie Analiz Strategicznych Biura Bezpieczeństwa Narodowego.

Kontakt:

lukasz.kobierski@ine.org.pl

<https://twitter.com/LukasKobierski>